

8 клас

Односкладні прості речення з
головним членом у формі
підмета (називні речення)

Стрембицька Л.А.

- 1 означено-особове
- 2 неозначено-особове
- 3 безособове
- 4 узагальнено-особове

А Ні революцій, ані війн не відвернути, не спинити
Б Не зобидь ні старця, ні дитину, поділись останнім сухарем.
В Над широким Дніпром у промінні блакить.
Г Нас зустрічають хлібом-сіллю.
Д Зупинись, помолись, перехожий, за мене

- 1 означено-особове
- 2 неозначено-особове
- 3 узагальнено-особове
- 4 безособове

А Пахне в домі димом і вогнем.
Б Добру, і злу, і хлібу знаєм ціну.
В Жіночі голоси і перегук дитячий.
Г На балконі посадили сонях.
Д Уважніші будьмо до всього в природі

-
1. означено-особове
 2. неозначено-особове
 3. безособове
 4. узагальнено-особове

А Не лінися рано вставати та змолоду більше знати.
Б Без мови нема народу.
В У поезії завжди тернистий шлях.
Г Угамуйтеся, ліси, заспокойтесь, засніть
Д Повідомляють про початок сезону дощів

Односкладне речення

- 1 означено-особове
- 2 неозначено-особове
- 3 безособове
- 4 узагальнено-особове

А Покошили трави, засіяли лан.
Б Добре діло роби сміло.
В Така шалена стужа, така крута зима.
Г Для мене без тебе і життя нема.
Д Сядемо гуртом та й поговоримо на
близькі птахам і людям теми.

- 1 означено-особове
- 2 неозначено-особове
- 3 узагальнено-особове
- 4 безособове

А Сонним холодом од трав віє.
Б Хліб-сіль їж, а правду ріж.
В Квітчастий луг і дощик золотий.
Г Стою у колі мрій і спогадів.
Д Задзвонили в усі дзвони по всій Україні

Односласкладні речення

Дієслівні

(з головним членом
у формі присудка)

Називні

(з головним членом
у формі підмета)

Особові

Безособові

Означено-
особові

Неозначено-
особові

Узагальнено-
особові

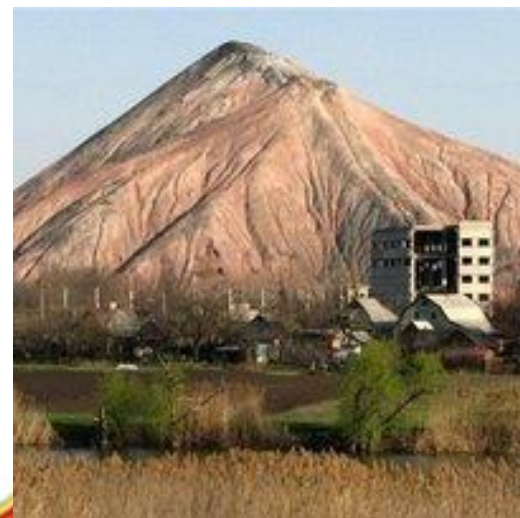
Називними (або номінативними) називають такі односкладні речення, у яких стверджується наявність предмета чи явища в реальній дійсності.

Шахти, терикони,
заводські вогні...

Місяць в травах тоне...

І пісні, пісні...

В.Сосюра

Головний член — підмет — виражається іменником у називному відмінку однини чи множини

*І знов... Єгипет... Знову... піраміди...
І Сфінкс, все той же... левів хижий рев,
і жах пустелі, і пісок той рижий,
кривавий місяць між гучних дерев...*

В. Сосюра

Називні речення бувають:

- непоширені:
- поширені (крім підмета, містять означення й додаток):

*То дощ. То сніг. То пролісків іскринки.
То перший грім. То племінка блакить..*

М. Луків

Коні, коні, коні...

Роки горя й мли...

*Римських легіонів
золоті орли...*

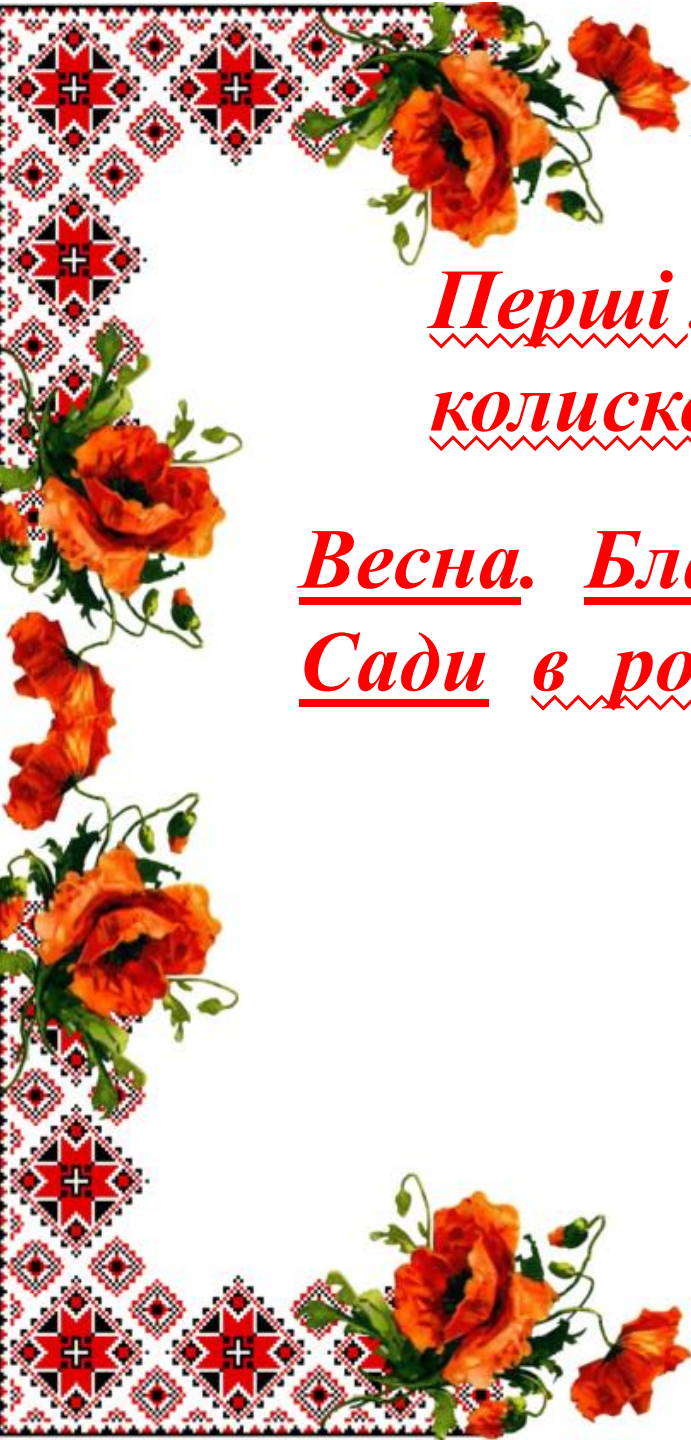
Означення може бути *узгодженим і неузгодженим*, *відокремленим чи невідокремленим*

Узгоджене означення в основному стоїть перед головним членом, ПІСЛЯ підмета воно буває рідко і здебільшого є відокремленим:

*Чорнії коси, як змії,
скорбно затислі вуста.
Це Магдалина-Марія,
що полюбила Христа*

В. Сосюра

Неузгоджене означення вживається як
перед головним членом, так і після нього:

Першій матері слова. Перша пісня
колискова (Олександр Олесь)

Весна. Блакить. Бджола дзумить.
Сади в рожево-білім цвіті.

М.Луків

РОЗРІЗНЯЙТЕ!

Прикметник, що стоїть після підмета, у більшості випадків є іменною частиною складеного присудка (**С І П**):

*Як пишно квітка лотоса цвіте,
Яка жагича врода у тюльпана,
Яке в ромашки серце золоте.
Яка троянда горда і дихмяна!*

М. Луків.

Якщо в реченні є будь-яка обставина, то це речення не називне, а двоскладне з пропущеним присудком:

(де?)

Ромашки. Маки. Мальви біля хати
(М. Луків)

*Називні речення
завжди є повними*

Називні речення за значенням і дикцією в мовленні поділяють на:

1. Суттєві, що стверджують буття, наявність предметів чи явищ у дійсності:

Немирів. Парк. Стави. Алеї.

Пливуть човни. Цвітуть лілеї. М.Луків

2. Вказівні з частками *ось, он, от*:

Ось місяць, зорі, солов'ї П. Тичина

3. Емоційно-оцінні зі словами *який (яка, яке, які), такий (така, таке, такі), що за, ну й та* окличною інтонацією:

***Ну й мороз! Яка краса! Яка ж
заметіль! Що за диво? Такі візерунки...***

Речення-звертання, у яких передається те чи інше почуття, волевиявлення (радість, страх, прохання, заборона), називають **ВОКАТИВНИМИ**. За формою вони близькі до називних, але їхній головний член може бути виражений не тільки називним, але й кличним відмінком іменника:

***Кораблі! Шикуйтесь до походу!
Мрійництво! Жаго моя! Живи!
В. Симоненко.***

ПРАКТИЧНА РОБОТА

Розберіть синтаксично подані речення, визначте види односкладних

Тихо. Пізно. Сніжно.

Степ і далина.

Усміхнися ніжно.

Не сиди сумна.

*Альтанки, плющ, розарій, грот,
Пісні і музика - курорт.*

*Черемхова гілка,
Вечірня пора.
Далека сонілка
На схилах Дніпра*

*Весняний день. Вологий вітер. Хмари.
Гримлять струмки. Ламаються льоди.
Граки в садах влаштовують базари.
В полях — озера талої води*

М. Луків

*О панно Інно, панно Інно!
Я — сам. Вікно. Сніги...*

*Зимовий вечір. Тиша. Ми.
Я Вам чужий — я знаю...*

*О Космосе великий наш,
безмежся розпрозорене!
О Земле, наше золото!
Твої крилаті обрії,
о Земле наша добрая,
перлино волошковая,
росино світанковая.*

П.Тичина

*Труди і дні. Віки й епохи.
Думки, спресовані в слова.
А понад всім - покриті мохом
Могильні плити і трава.*

*І стежка у житті,
І хмарка в зеніті.
І жить би та жити
На білому світі.*

М.Луків

МІКРОФОН

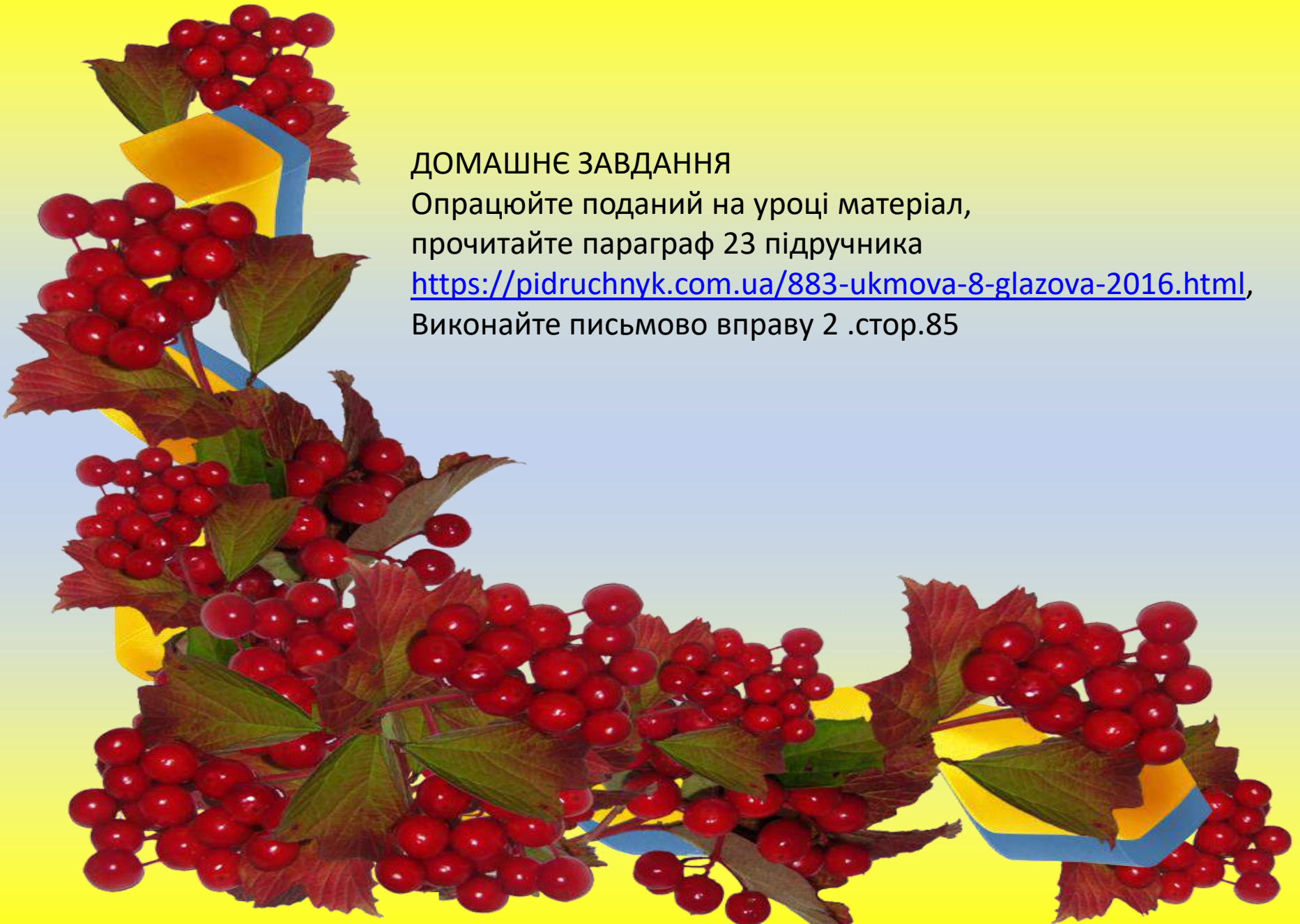
На уроці я дізналася/дізнався...

На уроці я навчився/навчилася...

Мене здивувало...

Я зрозумів/зрозуміла...

Мені сподобалося (не сподобалося)...

A decorative border on the left side of the slide, featuring clusters of red berries (possibly hawthorn or dogwood) with green and reddish-brown leaves. The border is shaped like a large, stylized letter 'L' and is accented with yellow and blue geometric shapes.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Опрацюйте поданий на уроці матеріал,
прочитайте параграф 23 підручника

<https://pidruchnyk.com.ua/883-ukmova-8-glazova-2016.html>,

Виконайте письмово вправу 2 .стор.85